

О. Ф. Ошуркевич

Запольська Габріеля

ЗАПОЛЬСЬКА Габріеля (Zapolska Gabriela; справж. – Корвін-Піотровська Марія-Габрієла-Стефанія; Korwin-Piotrowska Maria Gabriela Stefania; літ. псевд.: Józef Maskoff, Walery Tomicki, Maryja; 30. 03. 1857, с. Підгайці, нині Луцького р-ну Волин. обл. – 17. 12. 1921, Львів) – польська письменниця, актриса. Навч. у приват. жін. пансіоні та Виховно-наук. інституті у Львові (1870-і рр.). Від 1879 виступала у мандрів., а згодом міських театрах Варшави, Познані, Кракова, Львова, 1889–95 – Парижа (Вільний театр і Театр шедеврів). 1902–03 керувала влас. драм. школою в Кракові. Від 1904 мешкала у Львові. Зі своїм чоловіком, художником С. Яновським, створила театр. трупу, з якою гастролювала у Галичині 1907–08. Від 1912 займалася режисер. роботою у Театрі прем'єр, співпрацювала з Незалеж. театром, г. «Słowo polskie». Дебютувала як письменниця новелою «Jeden dzień z życia róży» («Gazeta Krakowska», 1881, № 75, 78, 80, 81). Гол. тема творчості – доля жінки, її духов. розвиток і конфлікт із суспільством. Декларувала себе прихильницею фемінізму. Більшість героїнь З. – нещасні і безпорадні жертви чоловіків. Авторка романів «Kaśka Kariatyda» (1887), «Przedpiekle» (1889), «Szmata życia» (1891), «Janka» (1895); повістей про проституцію та венер. захворювання «O czym się nie mówi» (1909), «O czym się nawet myśleć nie chce» (1914); зб. оповідань «Akwarele» (1885), «Menażeria ludzka» (1893). У п'єсах «Żabusia» (1896), «Moralność pani Dulskiej» (1906; сатира на міщанство Львова, яку нині ставлять на сценах європ. театрів, зокрема й України; 1956 автори сценарію та реж. Л. Варпаховський і О. Швачко зняли за її мотивами фільм-виставу у постановці Київ. рос. драм. театру ім. Лесі Українки), «Ich czworo» (1907), «Panna Maliczewska» (1910), «Kobieta bez skazy» (1912) викривала облудну мораль тодіш. сусп. верств. Роман «Zaszumi las» (1899) і п'єса «W Dąbrowie Górniczej» (1899, на укр. перекл. якої А. Крушельницького і І. Франко

написав рецензію у «ЛНВ», 1900, № 1) присвяч. соціаліст. ідеям. Окремі твори З. українською мовою переклали також С. Паньківський, В. Гжицький, Г. Вігурська. Ім'ям З. названо одну з вулиць у Львові.

Основні твори

Sezonowa miłość. Lwów; Warszawa; Kraków, 1921; Dzieła wybrane. T. 1–16. Kraków, [1957–58]; Żabusia. Ich czworo. Wrocław, 1974; Wybór dramatów. Kraków, 1983; Moralność pani Dulskiej. Wrocław, 1986; Warszawa, 1994; Gorka Tuśki. Poznań, 1996; укр. перекл. – Каська Каріатида. Х., 1932; Моральність пані Дульської. К., 1957; Смерть Феліціана Дульського: Повість. Л., 1958.

Рекомендована література

1. J. Bieniasz. Gabriela Zapolska: Opowieść biograficzna. Wrocław, 1960;
2. Ошуркевич О. Де і коли народилася Г. Запольська // Всесвіт. 1963. № 5;
3. T. Weiss. Gabriela Zapolska: Życie i twórczość. Kraków, 1968;
4. Кулик В. Габріеля Запольська в оцінці критика // Укр. слов'янство. Вип. 9. Л., 1974;
5. Гупало С. У дюнах людської злоби: Габріеля Запольська: польський класик родом із Волині // День. 2004, 9 жовт.

Бібліографічний опис:

Запольська Габріеля / О. Ф. Ошуркевич // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2010. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-15401>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).